

Ongin fiski- vinnupolitikkur

sjónarmið

Ídag

**Ísak Matras, formaður í
Meginfelag Útráðarmanna**

Havi við spenningi bíðað eftir einum orðaskifti um útróðurin, sum bergmál frá skilgátu sjónarmiðunum í 14-nda, har staðið hava góðar greinar um evnið. Hesar vísa, at tað finnst individueller áskoðanir á útróðurin hjá fólki, sum eru kompetent á økinum, og kunnu úttala seg við autoritet og vekt, men ikki hjá okkara ábyrgdarpolitikkarum. So eidsort tað letur í einum einasta, hóast fleir skot fyrri bógvín, og sera tunga ábyrgd.

Frágreiðingin kann bert vera tann eina. Samgongumenn hava ikki loyvi til individueller fiskivinnupolitikk, ella so frægt sum eina áskoðan. Teir eru bundnir at eini felagsáskoðan, sum skal samsvara við hana, teir veruliga makt-havarnir hava, og sum stutt gongur út uppá. Til H..... við útróðri, køv og avoyð hesa stætt.

Bera vit saman við aðrar sektorar. Til dømis tann sosiala, so er ein ógiligur munur á. Her kunnu øll fritt koma fram við síni áskoðan, eisini samgongufólk, men her er jú bert talan um fólk, ella stætt, um tú vilt, sum í maktthavarans eygum hava mist sín týðning. Gomul brúksting, ella uppslitin húskirad, men fitt hjá krossfiskarum at tjakast um í Løgtinginum.

Vitan og kunnleiki handikapp

/ælkomin uppí tjakið John Smith og ísosíalurín, hóast tað má ligggja toluliga ast nú, at tjakið er einsíðugt, og fyrri otalt deyvum oyrum.

Júst hetta, at hesi mongu, sum taka il orðanna móti týningi av útróðrarflotum, og teimum, ið hann hoyra til, skriva so rætt og satt og rámandi, við vekt og kompetencu aftanfyrri hvørt orð, er tann stóri veikleikin í hesum ætlaða orðaskifti, sum ikki kemur, tí í føroyskari fiskivinnu er holl vitan og praktiskur kunnleiki eitt risahandikapp. Kanna eftir, og tygum finna, at fyrri at vera autoritet og kapasitet í fiskivinnu við fast undir fóti, so krevjast nakrar generaler treytir.

1. Tú skalt vera totalt óvitandi um tað, tú umstir. Tú kants saktans vera skúlaður við superútbúgving, men hon skal vera á onkrum øðrum øki, og so null praktiskar royndir eygseð.

2. Tú skalt alla ævi tina hava funnist á tí samfelagsligu útreiðslusíðuni, sum ein javnt vaksandi postur. Endiliga ikki hava supplerad inntekstusíðuna, við einum sporli. Eisini her null praktiskur kunnleiki sjálvandi. Hetta gevur meir autoritet, enn undir 1.

3. Tú kants gera teg til idiot við at reika landið runt og briksla Føroya fiskimonnum evnaloysi, dugnaloyi og líka-sælu viðv. góðsku á ráveruni, og gartera inn á myndugleikarnar, tí teir lata stuðul til hesa ráveru.

Men nevni ikki, at virkini gjalda 1,24 kr. pr. kg. av upsa, og hava góðið nógv minni. Hetta er undir guanopris í grannalondunum, so tað tú krevur, er upsa við toppgóðsku, fyrri hálvan guanopris og ongan studning. Hetta gevur hægsta autoritet innan føroyska fiskivinnu, men so tegir tú við, at hækka avreiðingarprisin á góðum fiski, tí hetta hevði nevniliga umgandandi havt eina positiva ávirkan á góðskuna. Ella tú fert viðari í hesum spori, og heldur kursur fyrri góða hálva millión pr. høvd uppá ársbasis, fyrri at slá fast, at føroyski fiskimaðurin veruliga er heilt hopleysur at temja við heilavaski. Gert tú teg við hesum stigi til kraftidiot, so ert tú umframt hægsta autoritet, eisini kapasitet á fiskivinnuøkinum, og politikkarar vilja ikki blunka við, at lata alt vald og allar avgerðir í tinar hendur, meðan teir sjálvir ligggja í coma á hesum økið.

4. Tú kants eisini gera teg til idiot, við at leggja úti standandi stórstriðið um, hvar paradís liggur. Í Washington ella Kreml. Hervið slært tú fast, at tú saktans kants stýra einum stórveldi, kanska fleiri, men maðkapirrupolitikk sum, at stýra tí landið, sum í síni tíð varð bustað av kortinum, sum flugulortur, er langt undir tinni verugheit. Trúgva føroyskir veljarar, at teir valdu at stýra Føroyum, mugu teir trúgva maftur. Eisini hetta gevur fitt av autoriteti.

5. Ella, tú leggur úti orrustuna um dubbing kontra avvápn, sum gevur sær óendaligar møguleikar til virðisøking í fólkaeygum. Her eigur tú at tuga við hesum gamla tvætlinum um, at vit bert kunnu doyggja ta einu ferðina. Nei vit drepa hvønnannan 35-40 ferðir sum er, og miðja imóti at kunna avliva hvønnannan minst 50 ferðir, meðan tey humanu halda tað vera nokk fyrirbils at doyggja 29 ferðir. Læs væl úti allar logiskar hugsanir og metingar, sum møguliga snikka seg inná teg. Til dømis. Hvi seta tey bæði stóru klandursvættini ikki sínar lorta rakettir hvør síni megin Beringsundið? Og sum tað smir seg, og gamal siður er, venda sær móti hvørjum øðrum, ta teir klandrast, og soleiðis loysa øll okkum, sum eru dømd at ligggja ímillum, men missilini fáa kanska naglakulda. Tilíkar byttar hugsanir kunnu vit fáa, hóast vit væl duga at imynda okkum, hvussu væl tveir av okkum taka seg út, sum eru vorinr óklárir og stilla seg rygg móti ryggi, at neva og rópa ókvæmisorð úti loftið. Sera mans ígt, ikki satt og ikki er meira enn hanagleiv um Beringsundið. Hetta er so nakað av tí tú krevur at brúka, fyrri at verða settur høgt og geva sær autoritet. Og nakað av tí, tú skalt tuga við, fyrri ikki at vera settur lágt.

Hendir tað, at ein kvalifiseraður, av évart er valdur í ráð ella nevnd, so

Av 14 átróðkandi málum til bata fyrri útróðurin, ið landsstýrið hevur fingið, er bert semja um eitt, men ikki so frægt sum hetta eina verður sett í verk, visir Ísak Matras m.a. á í sjónarmiðnum

verður hann sum skjótast sparkaður út, og ein, ið líkur nevndu treytir valdur istaðin.

Takk fyrri risaarbeiði — fyrri deyvum oyrum

Royndir mínar siga mær, at øll tit, sum við góðar meining og hugagóð sláa eitt vælundirbyggt slag fyrri útróðurin, fáa einki svar frá røttum stað, tiansheldur nakrar ábøtur, so hann kann ana viðari, men hjartans tøk kortini. Tøkin fer eisini til útvarpið (spesielt til Boga) og aðrar, sum hava gjørt eitt risaarbeiði, eisini fyrri deyvum oyrum sjálvandi. Skilagóðu orð og bond tykkara kunnu standa sum gravtalar yvir eina deyða stætt, og kunnu takast fram, sum prógv fyrri øllum tí, ið ikki bleiv gjørt.

Skuldi tað ótrúliga kortini hent, at grein tygara, ella henda breiðsiða, fekk onkran samgongumann at kvaklast og svara, skal hann verða hjartaliga vælkominn.

Vit kunnu nevna tað, henda stjórnið hevur avrikað fyrri útróðurin.

Av 14 málum er bert semja um eitt

Teir tvífaldaðu minstavingningin síðsta vetur, men 3 mánaðir seinni, angraðu teir og settu hálvan minstavingning fyrri snelluveiddan fisk, men hesin vanskapti vinningur er so komin í gildi fyrri onpar útróðrarbatar eisini, og tað eiga vit at vera takksamir fyrri.

Av 14 átróðkandi málum, Fiskimálaráðharrin fekk fyrilagt av starvsnevndini, áðrenn hann fekk sess sín flógvn er 1, skrivar eitt, fortelur hann mær, sum semja er um í Landsstýrinum, men ikki so frægt sum hetta eina, semja fæst um, verður sett í verk, so tað er helst rættast at siga, at tað ráða pólsk viðurskiptir, milum okkum og stjórni.

Avrokningarprisiririr lækka hóast dollarvirðið hækkar

Og so eru avrokningarprisiririr miðvíst og áhaldandi lækkaðir, hóast met omaná met í dollarvirði. Tann beinleiðis orsøkin er ein soloródd, sum hevur sungið seg hása av góðskusongi, meðan restin av kórnum bert eigur lovord til góðskuna. Vit rendu okkum aftur í kapasitetar.

Hetta vóru so gerðirnar hjá hesi stjórni fyrri eina hart kroysta stætt. Løgd á ís og síðan gloymd. Fyri at skapa ósemju og kilar millum fiskimenn, vóru sett nøkur oyru upp á fisk, veiddur við summum húsaslogum, men øll hesi oyruni og meira til, vóru tikin av trol og garnaveiddum fiski.

Sjálvur sleppi eg ikki undan eini tung-

ari ábyrgd, ja helst tí tyngstu. Fyri meg gevur hetta onga meining, bert at sita í formannsessinum sum eitt eiti, og taka imóti mongum vøkrum orðum, men ongun gerðum og ongari ábót.

Starvið mitt mist meining

Starv mitt, sum tænar hjá fjøldini av útróðrarmonnum, hevur fulkomuliga mist sína meining. Meta útróðrarmenn, at loysnin er ein meira autoritetur og dynamiskur formaður, so stendur sessurin til disposisjon.

Tað vil verða ein lætti, at sleppa frá at stýra, við eini manning uppá 8.000, eina kós fastlagda av gallingum, og tvinga inná okkum, av bleytum viljaleysum politikkarum, sum øll siggja ber í bráan totalan undirgang. Og bert hvørva út millum hini, og ganga til grundar, saman við teimum, ella hvør veit, siggja ein sterkan mann, tvinga róðrið so mikið, at vit sleppa undan undirganginum.

Tað vildi eisini verði ein óhugnalig og fyrri okkum ókend broyting í tí sosiala sektorinum, um hesi 8.000, sum John Smith so beinraki sigur, skulu rekast inni hann afturat, men finnst nøkur vón ella glotti? og hvar?

Ein útbrendur felagsformaður er ikki nakað nýtt, men ein stjórni, sum letur 8.000 borgarar sigla sín egna sjógv og ikki rættir hond frá síðu, men tvørtur-imóti konsekvent avvisir alt. Ikki i orðum, men við ongun gerðum, tað er nýtt og óhoyrt í Føroyum.

Um skútan Føroyar liggur á kollisjonskós, sum John Smith sigur, veit eg ikki, men øll tey 8.000 afturi í skut søkka ó ganga til grundar við hesi kós. Løgið, um tað verður serliga turt frá lærbekki og frameftir, tá hetta hendir.

Um ein stjórni, sum hevur avgjort at lata útróðurin falla, hevði borið seg óðrvisi at, um hesin floti var meira nútímans, loyvi eg mær at ivast í, men lat okkum krækja okkum í hetta hálms-tráðið John. Hvør skal investera? Vit, sum hava eina javnt vaksandi útreiðslusíðu og generelt eru minnst hálvir millio-nar tann øvuga vegin, við ongari vón um balansu í roknskapinum?

Ella skulu aðrir koma inn, sum investatorar. Og hvar verður tá «Livsformurin útróður» og mynstrið sum var. Summir av okkum kunnu brúkast sum apur hjá teimum vælbjargaðu, men ikki teir sum ligggja soraðir av skulda-byrðum, og náðileyst verða jagstraðir eftir skuldini.

Við heilsan
Gleðilig jól
Ísak Matras